

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Cap. IV. De Causalitate, & Effectibus Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

nam misericordiam, aut nomen sensus, qui inungitur: Suar. Bonac. & alii cum Dicast. de Extr. Unct. n. 68. Qui formam Baptismi sic profert: *In nomine Filii, & Patris, & Spiritus Sancti*: Aversa q. 66, f. 5. §. 8. Qui in Baptismo omittit notabilem partem cæremoniarum: Bernal. loc. cit., quia sunt mutationes accidentales notabiles. Contra vero venialiter ad summum peccare, qui latinam callens, vulgari lingua baptizat: Dicast. Qui in forma Bapt., aut Pœnit. omittit *Ego*, vel in forma Baptismi, aut Confirmationis *Amen*; Scot. Vasq. Con. Dicast. n. 130. vel in forma consecrationis *Evin*: Suar. Henr. Con. Dicast. de Euch. d. 5. n. 63. contra Gabr. Nugn. Vasq. putantes, esse mutationem notabilem. Veniale pariter est formam aliis verbis interrompere, vel bis dicere unum verbum, vel unam syllabam alicujus verbi sine rationabili causa: Gob. n. 41. Totam autem formam repetere, quamvis sub conditione, esset mortale: Gob. n. 328. cum communi; sicuti mortaliter etiam peccare baptizantem, absolventem, vel confirman-tem plures simul, sine necessitate dicendo *Ego vos Baptizo, &c.* docent Scot. Gabr. & Con. putantes, esse mutationem notabilem contra Henriq. Val. Regin. & alios, putantes, non esse notabilem, adeoque non excedere culpam venialem.

Inferes secundo, Facientem absque necessitate mutationem, de qua dubitet, sitne substantialis, an accidentalis, peccare mortaliter contra Religionem, quia sic exponit se formali periculo gravis irreverentiæ contra Auctorem Sacramentorum. Potest etiam peccare contra charitatem, si proximus exponatur periculo privationis magni boni secundum communem æstimationem: quod non verificatur, si Sacramentum, quod exponitur periculo frustrationis, sit facile iterabile, & non sit hic & nunc necessarium. Potest demum peccare contra justitiam, si scilicet ex justitia teneatur ministrare Sacramentum, uti Parochus: v. Croix à n. 44. ad 46.

C A P U T IV.

De Causalitate, & Effectibus Sacramentorum.

VIDENDUM hic primo, Quinam sit effectus primarius omnium Sacramentorum: deinde, Qualiter & Quando causent suum effectum primarium; demum Quinam sit effectus secundarius?

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. B. Quæ.

Quæres primo, Quinam sit effectus primarius omnium Sacramentorum novæ legis?

Respondeo primo, Esse gratiam habitualement, seu sanctificantem, quæ à Theologis etiam appellatur *Gratia faciens*. Constat ex Trid. *sess. 7. can. 6. de Sacram.* & ex Sacra Scriptura. Nam de Baptismo habemus Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit, &c.* De Confirmatione Actor. 8. *Per manuum impositionem dabatur Spiritus Sanctus.* De Eucharistia Joan. 6. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo:* quod esse non potest nisi per gratiam. De Pœnitentia Joan. 20. *Quorum remisistis, &c.* De extrema Unctione Jacob. 5. *Oratio fidei salvabit infirmum:* De Ordine 2. ad Timoth. 2. *Ut suscite gratiam, quæ est in te per impositionem;* Et de Matrimonio Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est:* Unde inferes, Sacramenta novæ legis non esse mera signa, gratiæ dandæ à solo Deo ad illorum præsentiam, sed esse veras causas gratiæ sanctificantis; idque est de fide, ut notat Bellarm. *de effectu Sacramentorum cap. 2.*

Huic effectui gratiæ sanctificantis adnexæ sunt omnes virtutes infusæ sive theologales, sive morales, quia omnes hæ virtutes gratiam sequuntur, & comitantur, ut reginam: quare Sacramentum causans gratiam causat indivisim infusionem dictarum virtutum: ita communiter Doctores ex Trid. *sess. 6. c. 7. docente, homines Justificari per susceptionem gratiæ, & donorum.*

Respondeo secundo, Quodlibet Sacramentum præter gratiam sanctificantem, & virtutes infusas, causare gratiam, quæ dicitur Sacramentalis, consistens in speciali quodam auxilio ad consequendum finem proprium cujusque Sacramenti ordinato: e. g. virtute Baptismi confertur auxilium ad servanda omnia præcepta, & ad digne suscipienda reliqua Sacramenta; virtute Confirmationis ad Fidem constanter profitendam, gratiamque conservandam; virtute Eucharistiæ ad tentationes superandas, & gratiam augendam frequenter exercendo actus virtutum; virtute Pœnitentiæ ad detestanda peccata commissa, & integre pro eis satisfaciendum; virtute extremæ Unctionis ad fortius resistendum Diabolo in articulo mortis; virtute Ordinis ad rectum illius usum; virtute demum Matrimonii ad fovendum mutuum amorem conjugum, & fidem matrimonialem servandam. Ita communiter Doctores post D. Th. 3. p. q. 62. a. 2.

Quæ-

Quæres secundo, An omnia Sacramenta novæ legis gratiam causent ex opere operato, hoc est ex institutione Christi?

Respondeo affirmative, Idque definitum esse à Trid. *sess. 7. can. 8.* aliter Baptismus collatus infanti à malo Ministro non causaret gratiam. Hinc inferes, quod, si aliquando detur Sacramentum, & simul adlit actus meritorius operantis; tunc, præter gratiam collatam vi Sacramenti juxta institutionem Christi, confertur etiam alia gratia ex opere operantis, correspondens scilicet actui meritorio operantis.

Quæres tertio, Quomodo Sacramenta causent gratiam, moraliterne tantum, an etiam physice?

Prænotandum hic, causam physicam esse illam, quæ physico, & reali influxu suum effectum attingit; moralem vero, quæ influxu non physico, & reali, sed tantum morali attingit effectum suum. Sic, si quis mandat alteri homicidium, aut det consilium de homicidio, & hic vi mandati, vel consilii hominem occidat, occidens erit causa physica; mandans vero, vel consilium dans erit causa moralis homicidii. Quare omnis causa movens, sive determinans aliam ad causandum physice effectum est causa moralis illius. His prænotatis

Respondeo, Plures, gravesque Doctores apud Pal. p. 8. n. 4. tribuere Sacramentis non solum causalitatem moralem, sed etiam physicam in gratiam, cum talis modus operandi, & Sacramentorum dignitatem extollat, & conformior sit locutioni Scripturæ, Conciliorum, & Patrum asserentium, homines Sacramentis mundari, & sanctificari, quod non videtur salvari per solam causalitatem moralem; per hanc enim Sacramenta solum essent signa excitantia Deum ad dandam gratiam: sicuti chirographus excitat debitorem ad pecuniam solvendam. Addunt, Sacramenta veteris legis fuisse causas morales gratiæ; Circumcisione enim posita ex promissione Divina remittebatur originale: atqui Sacramentis novæ legis tribui debet altior modus operandi, & producendi gratiam: debent igitur non solum moraliter, sed etiam physice gratiam causare. Sed his non obstantibus, probabilius esse cenſeo, Sacramenta novæ legis solum moraliter causare gratiam. & quod causent moraliter gratiam, videtur certum; actiones enim Sacramentales sunt moraliter actiones Christi, ut merentis nobis gratiam, ejus nomine à suis Ministris ponuntur: hinc D. Aug.

tr. 5. in *Joan.* hanc reddit rationem; quare baptizati à scelestis hominibus, aut ab hæreticis non rebaptizentur, quia nimirum per *Ministros*, quantumvis malos *Christus* est, qui baptizat. Actiones autem ministrorum principalis nomine factæ, ipsius principalis dignitate moraliter informantur, à qua desumunt suum valorem, qui in præsentem non est, nisi vis satisfactoria, & meritoria gratiæ Deum, adeoque vis moraliter causativa gratiæ. Quod autem hæc sola vis causativa moraliter gratiæ de facto insit Sacramentis novæ legis, suadet, quia nulla apparet necessitas admittendi de facto in Sacramentis miraculosam hanc physicam causalitatem gratiæ ultra moralem. Nam primo, Nullum est talis miraculi firmum fundamentum in Scriptura, Conciliis, & Patribus: ex quibus solum habemus Sacramenta esse signa practica gratiæ, gratiam continere, & causare: quod optime intelligi potest de causalitate morali. Secundo, tale miraculum neque est necessarium Sacramentorum dignitati, aut hominum utilitati. Non dignitati Sacramentorum; nam causalitas moralis est vera causalitas: sic Passio, & Mors Christi Domini vere dicitur nostram sanctitatem causare, quamvis eam non causet, nisi moraliter; & sæpe est nobilior causalitate physica, ut colligitur ex D. Aug. in *Psal.* 63. affirmante, mortem Christi potius tribuendam esse Judæis à Pilato petentibus ejus crucifixionem, quam Pilato, & gentibus illum crucifigentibus. Neque hominum utilitati; ad hanc enim solum facit, quod gratia per Sacramenta ipsis communicetur, & infallibiliter communicetur: & parum refert, siue physice, siue moraliter communicetur: infallibilitas autem effectus habetur, siue Sacramenta sint tantum causæ morales, siue sint etiam causæ physice gratiæ. Tertio demum, Falsum est, quod, si Sacramenta essent solum morales causæ gratiæ, essent ejusdem virtutis, ac Sacramenta veteris legis, & comparanda essent chirographo, quo debitor testatur, se debitorem esse; nam Sacramenta vetera ex dictis non conferebant gratiam, sed illam conferendam significabant; &, quamvis in Circumcisione gratiam conferebatur, tamen non Circumcisioni, sed Fidei in Christum venturum; quam Circumciscus, vel ejus Parentes illo signo profitebantur, tribuenda erat concessio gratiæ. ac proinde ea erat non ex opere operato, sed ex opere operantis. Sacramenta vero novæ legis sunt signa practica gratiæ, eamque ex opere

ope.

operato conferunt. Chirographum, quo quis se debitorem testatur, non continet debitum, sed solum illud signat: hinc debitor non ob manifestationem chirographi, sed ob obligationem, quam aliunde habet, illud solvendi, cujus obligationis signum est chirographum, debitum solvit: at Sacramenta novæ legis continent merita Christi, & gratiam: quare potius comparari possunt, ut bene notat Con. q. 62. a. 4. n. 131. bursæ plenæ pecuniis alicui concessæ, ut sibi necessaria comparet.

Quæres quarto, Quo tempore Sacramenta gratiam causent?

Respondeo, Sacramenta consistentia in usu, & transeuntia, qualia sunt omnia, præter Eucharistiam, quæ una est Sacramentum permanens, gratiam causare, quando materia, & forma habent perfectam significationem: e. g. in Baptismo, quando materia, & forma habent perfectum sensum, seu cum primo verificatur, quod suscipiens Baptismum fit ablutus, & simul à Ministro abluente prolata sint verba formæ cum intentione requisita, tum ex parte Ministri, tum ex parte suscipientis; tunc causatur gratia, dummodo non ponatur obex. De Eucharistia vero, quæ est Sacramentum permanens dicendum, quod gratiam causat, cum in stomachum trajicitur, quia tunc dicitur manducari; & efficacia, seu causalitas hujus Sacramenti à Christo Domino adnexa est manducationi, ut aperte colligitur ex Evangel. pluribus in locis, & præsertim Joan. 6. *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

Quæres quinto, An omnia Sacramenta possint causare primam gratiam, hoc est gratiam remissivam peccati mortalis?

Prænotandum, Ex Sacramentis, alia dici *Mortuorum*, quæ scilicet sunt per se ordinata ad justificandum peccatorem, qualia sunt Sacramenta Baptismi, & Pœnitentiæ; alia dici *Vivorum*, quæ scilicet ex primaria sua institutione sunt ordinata ad augendam gratiam hominibus justis, qualia sunt cætera Sacramenta. Jam vero certum est, Sacramenta vivorum per se requirere in suscipiente statum gratiæ: ita ut gratiam certo non causant in suscipiente, etsi attrito, si conscientiam habeat peccati mortalis: in quo casu ad recipiendum fructuose Sacramentum teneretur præmittere confessionem Sacramentalem, vel contritionem juxta dicenda inferius. Dubium nunc est, an in aliquo casu per accidens causent

primam gratiam, quando scilicet quis peccati, quod vera est in anima, invincibiliter oblitus, sola præmissa attritione, aliquod ex Sacramentis vivorum suscipit? Ad quod

Respondeo affirmative Cum communiore sententia, quam Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 7. sect. 2. probabiliorum, & magis piam dicit. Ratio est, quia ex Trid. *sess. 7. can. 6.* Sacramenta conferunt gratiam non ponentibus obicem: atqui in casu adducto accedens cum sola attritione ad Eucharistiam e. g. non poneret obicem. Probat hęc minor: nam, sicuti peccatum non est obex gratiæ in Sacramentis mortuorum, si quis ad ea cum sola attritione accedat; ita nec in casu nostro: gratis enim assumitur, quod peccatum retractatum per attritionem non fit obex gratiæ solum in Sacramentis institutis ad delenda mortalia; in reliquis vero fit obex. Sacramenta igitur vivorum dicuntur talia, quia per se supponunt gratiam in suscipiente: hoc tamen non obstat, quominus in casu posito per accidens causent primam gratiam: sicuti e contra Sacramenta mortuorum per se causant primam gratiam: hoc tamen non obstat, quominus causent per accidens secundam gratiam, iis videlicet, qui ad illa accedunt perfecte contriti, vel qui solum venialia, vel mortalia remissa clavibus subiiciunt.

Quæres sexto, Quinam fit effectus secundarius Sacramentorum?

Respondeo, Esse characterem, qui à tribus tantummodo Sacramentis, nimirum Baptismo, Confirmatione, & Ordine imprimitur suscipientibus. ut definitum est à Flor. in Decr. Arm. & à Trid. *sess. 7. can. 9.* Est autem character signum indelebile, seu qualitas quædam spiritualis, ac supernaturalis impressa animæ, qua Christo Duci, Principi, summoque Sacerdoti unimur, & in illius servos, milites, ac ministros ad divinum cultum deputamur, & consignamur; nam character Baptismi consignamur in servos Christi, ac domesticos Dei; Confirmationis in milites ad tuendam ejus fidem; Ordinis, in Ministros, & dispensatores mysteriorum Dei. Tale signum per se pertinet ad primam speciem qualitatis, quia est qualitas per se data ad ornandum hominem, eumque disponendum ad fines suprascriptos: reductive autem constitui potest in secunda specie qualitatis, quæ est potentia, quia per eam homo fit aptus, tum ad recipi-

piendum, tum ad operandum: nam caractere Baptismi Baptizatus redditur aptus ad fuscipienda reliqua Sacramenta, cum nemo possit valide cætera Sacramenta fuscipere, nisi sit Baptizatus; ideoque Baptismus dicitur Janua Sacramentorum, & præterea redditur aptus ad ministrandum Sacramentum Matrimonii: caractere Confirmationis disponitur confirmatus ad reliqua Sacramenta aptius recipienda, & ministranda: caractere demum Ordinis redditur ordinatus aptus ad conficiendum, & ministrandum Sacramentum Eucharistiæ, & ad ministrandum Sacramentum Baptismi, Pœnitentiæ, & Extremæ Unctio- nis. Igitur caracter Baptismi est quædam potentia pas- siva relate ad omnia Sacramenta, & activa relate ad Matrimonii Sacramentum: reliqui duo Confirmationis, & Ordinis, ex nuper dictis, sunt quædam potentiæ activæ; & idcirco caracterem reduci posse ad speciem potentiæ; docent Suar. Bon. Laym. Pal. Ex eo autem, quod solum supradicta tria Sacramenta caracterem im- primant, infertur, ut definivit Trid. loc. cit. quod solum illa tria sint simpliciter irreiterabilia.

QUÆSTIO II.

De Causa Efficiente Sacramentorum.

INQUIREMUS, Primo, Quænam sit causa efficiens Sacramentorum? Secundo, Agemus de intentione: Tertio, De cæteris requisitis in Ministro ad validam: & licitam Sacramenti confectionem.

CAPUT I.

Quænam sit Causa efficiens Sacramentorum.

DUPLEX est causa efficiens Sacramentorum, altera Sacramentum instituens, altera jam institutum mi- nistrans. Hinc

Quæres primo, Quænam sit causa effectiva instituens?

Respondeo, Certum esse, quod Sacramenta omnia à solo Deo, tamquam à principali auctore, instituta fuerint: cum enim solus Deus gratiæ sanctificantis au- ctor esse possit, solus Deus instituere potest signa, præ-